

ÇOK KÜLTÜRLÜLÜK ÇERÇEVESİNDE İZMİR'DE BİR İNANÇ TURİZMİ DEĞERİ: AZİZ POLİKARPIUS (ST. POLYCARPE)*

RELIGIOUS TOURISM VALUE IN IZMIR WITHIN THE FRAMEWORK OF MULTICULTURALISM: AZİZ POLİKARPIUS (ST.POLYCARPE)

Haktan BİRSEL**

Nahid MALAZİZİ***

Makale Bilgisi/Article Info: Geliş/Received: 05/05/2020 Düzeltme/Revised: 31/05/2020 Kabul/Accepted: 04/06/2020

Araştırma Makalesi/Research Article

Atıf / Cite as: Birsal, H. ve Azizi, N. (2020). Çok kültürlülük çerçevesinde İzmir'de bir inanç turizmi değeri: Aziz Polikarpus (St. Polycarpe). *Bellek Uluslararası Tarih ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 23-35.

ÖZ

Farklı kültürlerin bir arada yaşamasını düzenleyen çok kültürlük teorileri açısından etnik karışık bir nüfusa (heterojen) sahip ve içinde değişik kültür yapılarını barındıran coğrafyalar, öteden beri insanların ilgisini çekmiştir. Dolayısıyla küresel boyuttaki turizm hareketinin içinde inanç turizminin yerinin büyük olduğu görülmektedir.

Bu bağlamda İzmir Hıristiyanlığın yayılmaya başladığı 1. Yüzyılın ilk yarısından itibaren merkezi konumda olmuştur. Havarilerin bir kısmı Efes'in yanı sıra İzmir'de kalmışlar ve onların yetiştirdiği öğrenciler burada Hıristiyanlığın yayılmasında önemli rol oynayan birer eğitici ve Hıristiyanlığın öncülüğünü yapan inanç insanına dönüşmüştür. Bunlardan Aziz Yuhanna tarafından yetiştirilen MS. 70-155 yılları arasında yaşayan Aziz Polikarpus önemli bir Hıristiyanlık figürüdür ve onunla şekillenen İzmir metropolitliği de bu bakımdan birinci yüzyılın ortalarından itibaren Hıristiyanlığın yayılmasında çok etkili olmuştur. Bu nedenle tarihin her devrinde çok kültürlü bir yaşam içinde yoğurulan ve özellikle antik Yunan, Roma medeniyetlerine ve sonra da Hıristiyanlığa ev sahipliği de yapan konumuyla İzmir ve havalisi, bütün Hıristiyan dünyası için çok önemlidir ve güçlü şekilde tanıtılması gereklidir.

Bu çalışmanın amacı küresel boyutta sürekli bir gelişim gösteren inanç turizminin önemini vurgulamak ve dikkate değer bir özelliğe sahip olan İzmir ve çevresinin Aziz Polikarpus ve İzmir kilisesi bağlamında ilk dönem Hıristiyanlığındaki önemini vurgulamaktır. Bu çerçevede makale çok kültürlülük teorisi içinde kavramsal boyutta inanç turizmi, İzmir kilisesi özelinde tarihi belgeler ile desteklenerek Aziz Polikarpus'un hayatı,

* Bu araştırma sürecinde; TR Dizin 2020 kuralları kapsamında “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesinde” yer alan tüm kurallara uyulmuş ve yönergenin ikinci bölümünde yer alan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemlerden” hiçbirini gerçekleştirilmemiştir. Ayrıca bu araştırma “Etik Kurul İzni” gerektirmeyen bir çalışmadır.

** Doç. Dr.; Onbeş Kasım Kıbrıs Üniversitesi, Lefkoşa/Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, haktanbirsal@gmail.com, **ORCID: 0000-0002-5130-3322**

*** Dr. Öğr. Üyesi; Onbeş Kasım Kıbrıs Üniversitesi, Lefkoşa/Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, nahidmalazizi.ahvaz@yahoo.com, **ORCID: 0000-0002-2078-3140**

çalışmaları ve inanç çeşitliliğinin anlatılması üzerine yapılabilecek çalışma ve projeleri ele alan alt bölümleri kapsamı hedeflenmiştir.

Çalışmada arşiv belgeleri kullanılmıştır. Bu bağlamda 1902 yılında Fransa’da yapılmış bir inanç tarihi sempozyumunda elde edilen verilerin kitap haline getirilmiş bölümleri incelenmiştir. Bu şekilde inanç tarihi bakımından önemli bir isim olan Aziz Polikarp ile ilgili kendi ülkemizdeki yapılan çalışmalarda değinilmeyen değerli bilgiler elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aziz Polikarp (St. Polycarpe), Hıristiyanlık, İnanç Turizmi, Kilise, Smyrne.

EXTENDED SUMMARY

From a long time, Geographies with heterogynous populations in terms of multicultural theories and with different cultural structures have attracted people worldwide. Therefore, it is seen that Religious tourism has an important place in the global tourism movement. In this context, İzmir has been central in the first half of the 1st century when Christianity began to spread. Some of the apostles as well as Ephesus stayed in İzmir, and the students they raised became educational and uncompromising radical believers who played a leading role in the spread of Christianity.

St. Polikarp, who was raised by St. John, is an important Christian personage and the İzmir metropolitan shaped by it, has been very effective in spreading Christianity since the middle of the first century. For this reason, İzmir and its surroundings, which are kneaded in a multicultural life in every period of history and that are home to ancient Greek, Roman civilizations and then Christianity, are very important to be introduced strongly for the whole Christian world.

The aim of this study is to emphasize the importance of religious tourism, which is constantly improving on a global scale, and to emphasize the importance of İzmir and its surroundings in the context of St. Polycarp and İzmir church, which has a remarkable feature in the first period of Christianity. Within this framework, the paper is aimed to cover the studies and projects that can be done on the life, and the diversity of beliefs in St. Polikarp by supporting the conceptual religious tourism within the multiculturalism theory and historical documents in İzmir church.

The method used in the study is to search, compare and translate historical documents. Another purpose of the study is to detail the historical cultural depth of Anatolia through such documents. by considering publications, it is often seen that studies are conducted on the general aspects of history. However, studies on the detailed aspects allow for unforeseen details. In this study, almost every city of Anatolia has cultural values dating back at least 5000 years. Today, the number of people involved in tourism activities has reached to 1.5 billion in the world on an annual basis. Much of this number is related to cultural tourism.

Turkey has a particular historical texture to form the center of world cultural heritage. Thanks to cultural and religious tourism, it is certain that such studies will benefit greatly both in terms of country promotion and economic input for the country. On the other hand, as can be seen in the translations of the studies carried out in the 19th century, it is seen that Anatolia is very important in terms of transition and development of Christianity from the Middle East to Europe.

Hatay-Izmir line is also the most central route of this propagation. using this route in Anatolia ,Famous figures such as St. John and St. Pavlos, the main leaderships of Christianity, found their place in İzmir and its surroundings. Although Aziz Polikarp served as a patriarch in İzmir, he protected those who adopted Christianity and disseminated his religion. so that the Romans, who were inclined to protect their pagan beliefs, were very disturbed by his achievements and prevented killing him.

St. Polikarp is an example of religious tourism for İzmir. Simultaneously, the foundations of multiculturalism are laid and It is the most important proof that a life where beliefs are tolerated is developing peacefully in Anatolia. Although he was killed by the Romans, the values which, he added to Christianity were not forgotten and the followers of Polikarp continued the same mission.

In Anatolia, the home of the Turks, the Turks have always tolerated various religious .In particular, the Hatay-Izmir line has continued to be the center for the diversity of beliefs. With this approach, under the governance of the Ottoman Empire in Anatolia, Christians were able to freely maintain their own beliefs and were able to perform their worship without worrying.

Thanks to the the Ottoman administration’s tolerance, the church of St. Polikarp and other traces left in İzmir continue to be preserved today. As a result; firstly, the number of tourists who interested to cultures and religious by traveling to the centers of beliefs is increasing day by day and also onsidering that this increase will

continue, the publication of studies regarding to Anatolian culture and religious will be riched, especially by people who have taken part in history when necessary.

In this context, everyone should identify the geographies they live in with a multicultural approach and assist tourists and know about the oldest eras in history. Secondly, considering special significance of Izmir region in the history of Christianity, it is important to creation of travel routes and travel packages of religious tourism. Although St. Paul, St. Jean (Apostle John) and St. Polycarp are Christians, it is very important that there are people who have lived and died on our land.

From a point of view high income that can be obtained through religious tourism will be ignored. For this reason, starting from Galatia (Kırıkkale), the Christian ancient pilgrim roads were revived and the land extending to İzmir, Ephesus, Tarsus and Antakya. It is very important to create maritime belief routes to attract people to this geography by informing people on a global scale with strong promotions.

Keywords: St. Polycarp (St. Polycarpe), Christianity, Religious Tourism, Church, Smyrne.

GİRİŞ

Temel olarak farklı etnik grupların bir arada bulunması şeklinde ifade edilebilecek çokkültürlülük insanların bireysel ya da daha çok gruplar halinde bir yerden başka bir yere yer değiştirmesi ile ortaya çıkan bir olgu olarak geçmişte, günümüzde ve gelecekte toplumsal yaşamları etkisi altına almaya devam edecektir. Teorik bir yaklaşımla başat bir grubun içinde kalan daha az sayıdaki farklı grubun/grupların davranışlarını etkileyen yaşam biçimleri olarak öne çıktığı düşünüldüğünde, merkezinde etnisitenin olması, çok kültürlülüğü toplum yaşamlarını derinden etkileyen ve uygulanan politikaya göre ayıran ya da birleştiren güçlü bir teori haline getirmektedir¹.

Bu açıdan bakıldığında çoğunluğun gücünü kullanarak farklılıklara müsamaha göstermesi şeklinde bir tanımlama yapıldığında tarihsel sürece bakıldığında bunun gücü elinde tutan grubun diğerlerine hoşgörü ile yaklaşması anlamı çıksa da bu temelde “verdiğimle yetin” anlamına da gelebilmektedir. Ancak günümüzde çok kültürlülük üzerine yürütülen teorik yaklaşımlar esas olarak sayısına ve çeşidine bakılmaksızın diğerleriyle aynı temel haklara sahip olması anlamını yüklediği de görülmektedir². Ancak her ne kadar teorik taban bir şekilde uzlaşma merkezli bir seviyeye çıkmışsa da uygulamalar halen bir ülkedeki resmi ve sivil vatandaşların konuya tutucu bir gözle baktığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Etnik yapılar için coğrafyalar her zaman kökenlerin bağlı olması nedeniyle ayrı bir öneme sahip olmuş ve hatta tanımlayıcı bir özellik arz etmiştir. Etnik kimliğin altı ögesinden birisi olan “bir coğrafya ile özdeşleşmek” kavramı da bu yüzden kimlik tanımlamasına büyük anlam yüklemektedir. Çünkü insan topluluklarının bir kısmı azınlık haline dönüşmüş veya başka coğrafyalara göç etmiş olsalar da inanç kökenlerinin bağlı olduğu coğrafyalarda hala var olmaya devam etmektedir. Bu nedenle günümüz insanı sürekli kökenlerinin bulunduğu inandıkları bu toprakları ziyaret etmektedir³.

1. Teorik Bir Yaklaşım Olarak Çok Kültürlülüğün İnanç Turizmi İçin Önemi

Yılın hemen hemen her ayında kutsal zamanlarda ve değişik dönemlerinde yapılan turistik ziyaretler, geziler değişik amaçları ihtiva etmektedir. Bunların içinde inançların kökenlerinin bağlı olduğu coğrafyalara ziyaretler, turizm hareketlerinin içinde önemli bir yer tutmaktadır. Genel olarak insanlar ya inanç kökenlerinin bulunduğu coğrafyaları ziyaret ederek kendi inançları için bir şeyler yapmayı düşünmekte, ya da değişik inanç merkezlerini merak ve

¹ Stewe, Fenton, *Etnisite*, Phonex Yayınları, 2001, Ankara, s.242.

² Charles Taylor, *Çokkültürlülük*, Tanınma Politikası, YKY Yayınları, 2000, İstanbul, s. 12.

³ Amy, Gutmann, *Tanınma Politikası*, Charles Taylor, Çokkültürlülük, YKY Yayınları, 2000, İstanbul, s. 121.

kültürel entelektüellik maksatlarıyla ziyaret etmektedir. Bu da hoşgörü merkezli çok kültürlülük teorisine bağlı algıların toplumlarında gelişmesi ihtiyacını doğurmaktadır.

Bu konu özellikle binlerce yıl boyunca Asya'nın doğusunu ve batısını birbirine bağlaması, insanoğlunun çok uzun bir dönem ticari ve kültür akışını sağlayan İpek Yolunun tam merkezinde olması ve bu nedenle de değişik kültürleri coğrafyasında kabul etmesi gibi sebeplerle Türkiye için büyük bir önem taşımaktadır. Hıristiyanlığın kendisine 1. Yüzyıldan itibaren yer bulduğu ve gelişme imkânına sahip olduğu Anadolu, inanç turizmi açısından çok zengin ve çok önemlidir. Bu sebepten dolayı da turizm hareketlerinin ekonomik boyutunda önemli bir yer tutan inanç turizmi bakımından Türkiye çok zengin bir mirasa sahip durumdadır.

Dolayısıyla Türkiye'yi gerek Hıristiyanlık öncesi ve gerekse de Hıristiyanlığın başlangıcı dönemleri hakkında inanç ve kültürel bakımdan gezmek isteyen yabancı toplulukların çok kültürlülüğün temel aldığı hoşgörü içinde karşılamak ve onların bilmek ve görmek istedikleri hususlarda doyurucu yardımlarda bulunmak çağdaşlığın ve onun ötesinde inanç turizmi ile ülkeye gelecek ekonomik katkının daha fazla artmasına büyük fayda sağlayacaktır.

Özellikle 2019 yılı içinde dünyada turistik faaliyetlere katılan insanların 1.5 milyar olduğu, küresel toplam ekonominin içinde %7'lik bir paya sahiptir⁴. İnsanların kültür ve inanç turizmine yüksek oranda katıldıkları düşünüldüğünde Anadolu gibi çok zengin inanç ve kültür hazinelerinin genel çerçeveden çıkarılarak ayrıntılara indirgenerek dünyaya yansıtılması çok önemlidir.

2. Smyrne (İzmir) ve Aziz Polycarp'ın İnanç Turizmindeki Önemi

Günümüzde İzmir il sınırları içinde kalan Efes, Hıristiyanlığın da başlangıç noktalarından birisidir. İÖ. 7. Yüzyılda adını veren bir Amazon tarafından kurulduğu tahmin edilen Efes, uzun yüzyıllar boyunca önemli bir ticaret limanı ve Diana (Artemis) tapınaklarına sahip olan ve İ.S. 1. Yüzyıl içinde buraya gelen Aziz Paul ile Hıristiyanlığın Anadolu'da yayılma noktasını oluşturmasıyla Hıristiyan dünyasında önemli bir yere sahiptir.

Kudüs'ten ayrılarak Filistin topraklarına ve oradan da kuzeye denizden yolculuk yaparak Antakya'ya sonra da Tarsus'a ulaşan Aziz Paul buradaki görevlerini tamamladıktan sonra Efes'e gelmiş ve Efes'te yerleşik hayat süren Yahudilerin içinde kalarak kendisine yer edinmiş ve ardından da Hıristiyanlığı yaymaya başlamıştır. Bu bağlamda onun en sadık ve kendisini Tanrı'ya ve İsa'ya adanmış en önemli öğrencisi Aziz Jean (Havari Yuhanna)'dır. O da Aziz Polikarp'ı yetiştiren önemli bir Hıristiyan figürü olarak dinler tarihine geçmiş bir kişidir⁵ (1909 yılında hazırlanmış eserin kapağı Ek-2'de sunulmuştur).

Hıristiyanlık, Efes'teki azizlerin yetiştirdiği kendilerini inançlarını yaymaya adanmış papazlar vasıtasıyla önemli bir ilerleme kaydederek Batı Anadolu topraklarının derinliklerine kadar yayılabilmiş ve çok tanrılı bir inanç mantığına sahip Roma vatandaşları arasında kendisine yer bulabilmiştir. Bu yayılmada Aziz Jean tarafından diğer öğrencilerden saf inanç gücü ile ayrılan ve bu nedenle İzmir piskoposu olarak atanan Aziz Polykarp'ın rolü büyük olmuştur.

⁴ Dünya Turizm Organizasyonu Resmi Web Sitesi, <https://www.unwto.org/fr/market-intelligence>

⁵ Les Conférences Smyrne et Ephése, Maison de Bon Presse, Paris, 5 Aout 1909. <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k6251099h/f1.image.r=Smyrne%20et%20Ephese>

Yukardaki harita incelendiğinde Hristiyan toplulukların buldukları yerler görülmektedir. İzmir uzun bir dönem boyunca Galatia'ya gelen ya da burada yaşayan ve Kudüs'e Hac görevi için gitmek isteyen hacı adayları için hem dinlenme hem de burada kendi kilisesinden etrafa Hristiyanlığı yaygınlaştıran Aziz Polykarp'dan bir şeyler öğrenme yeri olarak onlara bir sığınak görevi görmüştür.

Aziz Polykarp'ın hayatı hakkında detaylı bilgiler olmasa da onun İzmir'de yetim olarak köle tacirlerinin ellerinden kurtarıldığı rivayet edilmektedir. Bunda İzmir'de yaşayan ve oldukça zengin bir kadın olan Kalipso'nun rolü büyüktür. Kalipso zenginliğini fakirlere yardım etmek için kullanan soylu bir kadındır. Bir gece rüyasında bir melek tarafından ziyaret edilmiş ve hemen uyanması ve kapıyı açması söylenmiştir. Kapıyı açtığında sokakta bir erkek ve sağında ve solunda iki küçük çocuk olacaktır. Adamın solundaki çocuğu satın alması ve onu evinde koruması melek tarafından belirtilmiştir. Korku içinde uyanan Kalipso hemen kapıyı koşarak açtığında meleğin kendisine söylediği gibi bir köle taciriyle karşılaşmıştır. Rüyasına uyarak satın aldığı çocuğu koruması altına alarak yetiştirmeye başlamıştır. O dönemde tahminen 4-5 yaşlarında olan bu çocuk Polykarp'tır. Kalipso bir süre sonra Hristiyanlığı kabul edince o da Hristiyan olmuş ve Kalipso'nun kiliseler inşa ettirmesine yardımcı olmuştur. Ardından da genç Polykarp Efes'e giderek Aziz Jean tarafından eğitilmiş ve sonra da piskopos olarak görevlendirilerek İzmir'e dönmüş ve yaşamını burada devam ettirmiştir⁶. (Bilgilerin alınan 1893 yılında hazırlanmış eserin kapağı Ek-3'te sunulmuştur).

Polykarp'ı önemli kılan husus onun Hristiyanlığa ve insanlığa kendisini adanmış olmasıdır. MS. İkinci yüzyıl şartlarında önemli bir liman şehri olan İzmir (Symir) Roma topraklarında henüz gelişmekte olan Hristiyanların merkezi uğrak yeri olmuştur. Şehre geldiklerinde her zaman için Polikarp'ın yönettiği kilise/manastır bu insanlara kucakını açmıştır. Yabancı kaynaklarda da detaylı bilgiler olmasa da Hristiyanlığı Hz. İsa'nın Efes'teki havarilerinden öğrenerek onlardan sonra gelen en önemli din uygulayıcısı olması konusunda mevcut kaynaklar hem fikirdir. Kısa sürede ününün bütün Roma'ya yayılmış olması da bundan

⁶ Octave Mirzan, *Vie de Saint Polycarp, L'Ange de L'église de Smyrne et l'Apotre des Gaules*, Imprimerie Blais. Roy & C., 1893, Paris, Bölüm 3, s. 45.

kaynaklanmaktadır ki ilerleyen dönemlerde batıya yaptığı yolculuk onu Hıristiyanların gözünde büyük bir aziz yapmıştır.

Yaşamı boyunca kendisini Tanrı'ya adayan Polycarp, Anadolu topraklarında önemli bir güç haline dönüşmüş ve onun çabaları sayesinde her geçen gün Roma toplumunun içinde Hıristiyanlaşan gruplar ortaya çıkmıştır. Kudüs'te ve Batı Avrupa'da kutsal günlerin birbirinden farklılık gösterdiğini anlaması üzerine Roma'ya gitmiş ve burada bir süre dönemin Papasıyla beraber fikir alışverişinde bulunmuş ve yeniden İzmir'e geri dönmüştür. İzmir'de MS. Birinci yüzyılda inşa edilmiş kendi katedralinde (Burası 17. Yüzyılda Kanuni Sultan Süleyman'ın emriyle günümüzdeki kilise şekline gelmiştir) hem gelen hacı adamlarına dini eğitim vermiş, hem onları dinlendirmiş ve uzun yolculuğa hazırlanmalarını sağlamış ve hem de çevredeki Hıristiyan merkezlerine ziyaretler yapmış ve inançlarını kuvvetlendirmeleri için mektuplar yazmıştır. Bunlardan en önemlilerinden birisi de günümüzde Denizli civarında yaşamış olan Philippinlere yazmış olduğu mektuptur. Aşağıda kısa bir kesiti gösterilen mektubun tercümesi şu şekildedir.⁷

**Τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου ἐπισκόπου
Σμύρνης καὶ ἱερομάρτυρος**

Πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολῆς

Πολύκαρπος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πρεσβύτεροι
τῆ ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ τῆ παροικούσης
Φιλιππῶν· ἔλασος ὑμῶν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ
παντοκράτορος καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
σωτήρος ἡμῶν πληθυνθείη.

1 Συνεχάρην ὑμῶν μεγάλως ἐν τῷ κυρίῳ
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, δεξαμένοις τὰ μιμή-
ματα τῆς ἀληθοῦς ἀγάπης καὶ προπέμψασιν,
ὡς ἐπέβαλεν ὑμῶν, τοὺς ἐνεκλημένους τοῖς
ἁγιοπρεπέσιν δεσμοῖς, ἅτινά ἐστιν διαδή-
ματα τῶν ἀληθῶς ὑπὸ Θεοῦ καὶ τοῦ κυρίου
ἡμῶν ἐκλελεγμένων· καὶ ὅτι ἡ βεβαία τῆς
πίστεως ὑμῶν ῥίζα, ἐξ ἀρχαίων καταγγελ-
λομένη χρόνων, μέχρι νῦν διαμένει καὶ καρ-
ποφορεῖ εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χρισ-
τόν, ὃς ὑπέμεινε ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν
ἕως θανάτου κατατεῖσαι, ὃν ἤγειρεν ὁ Θεός,
λύσας τὰς ὀδύνας τοῦ ᾄδου· εἰς ὃν οὐκ ἰδόντες
πιστεύετε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξαμένῃ,

**De saint Polycarpe, évêque de Smyrne
et saint martyr**

Lettre aux Philippiens (1)

Polycarpe et les presbytres qui sont avec lui à l'Église
de Dieu qui séjourne comme une étrangère à
Philippes ; que la miséricorde et la paix vous soient
données en plénitude de la part du Dieu tout-puissant
et de Jésus-Christ notre Sauveur.

1 J'ai pris grande part à votre joie, en notre Seigneur
Jésus-Christ, quand vous avez reçu les images de la
véritable charité et que vous avez escorté, comme il
vous revenait, ceux qui étaient enchaînés de ces liens
dignes des saints, qui sont les diadèmes de ceux qui
ont été vraiment choisis par Dieu et notre Seigneur. Et
je me réjouis de ce que la racine vigoureuse de votre
foi, dont on parle depuis les temps anciens, subsiste
jusqu'à maintenant et porte des fruits en Notre
Seigneur Jésus-Christ, qui a accepté pour nos péchés
d'aller au-devant de la mort, que Dieu a ressuscité, le
délivrant des douleurs de l'enfer ; sans le voir, vous croyez en
lui, avec une joie ineffable et glorieuse » à laquelle beaucoup
désirent parvenir, sachant que c'est par grâce que vous êtes

3. İzmir Psikopozu ve Şehit Aziz Polykarp'tan Philippinlilere Mektup⁸

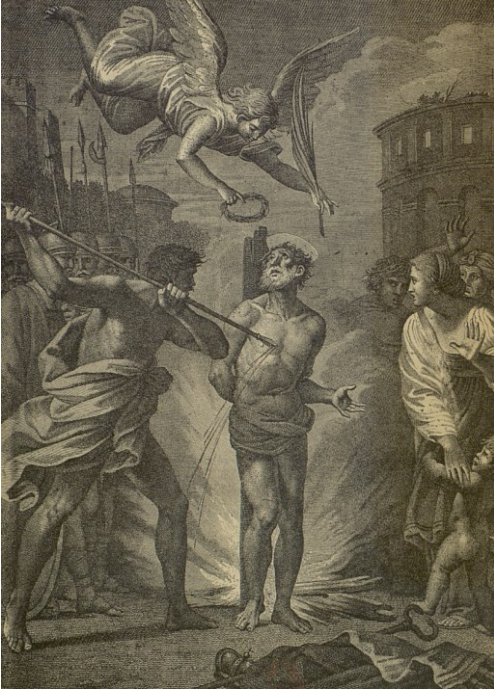
Polycarpe ve presbiterleri Tanrının kilisesinde Philipptes'e tam bir yabancı gibi kalanlar ve Tanrı'nın barışına ve koruyucu İsa'ya tüm kalbiyle inanalar adına...

Kutsal İsa'nın koruyuculuğu altında sevincinize katılıyorum. Gerçek iyiliği betimleyen resimleri aldığımız ve koruduğunuz için. Bu sizin için büyük bir şans ki sanki Tanrı ve yüce İsa bu görev için sizi seçmiş. Bu şekilde eski çağlardan günümüze kadar uzanan ve bize anlatılan inancın sizde ortaya çıktığını ve büyüklüğünün ne kadar derin olduğunu görerek çok mutlu oldum. Ki Yüce İsa'dan bu yana eksilmeden geldiği ve ölüm döşeginde günahlarımızdan arınacağımızı ispat ediyor. Ölümden sonra yeniden Tanrı onları dirilttiğinde günahkârlar cehennemin korkunç yüzünü görecekler. Ama Tanrı'nın ve yüce İsa'nın size verdiği görevi eksiksiz yerine getirdiğiniz için siz kurtulacaksınız. Bu yüzden ona hizmet etmeye devam edin. Sarhoşları, dedikodu yapanları bir kenara bırakın. İnanın ki Yüce İsa ölümlerin arasından yeniden dirilecek ve doğruların yanında koruyucu olarak belirecek. O zaman bütün göklere ve yere hükmedecek. Herkes Tanrı'ya itaat edecek ve O yaşayanları ve ölümleri yargılayacak. O

⁷ Mektubun orjinal ve Fransızca tercümesi Ek-1'de sunulmuştur.

⁸ Aziz Polikarp'ın Mektubu, <http://www.patristique.org/Polycarpe-de-Smyrne-Lettre-aux-Philippiens.html>

zaman geldiğinde Tanrı dirilttiklerinden yüce İsa'nın kanını isteyecek ve neden inanmadıklarını soracak. Dirilttiği ölümlere daha fazlasını dirilteceğiz diyecek. Ama eğer ona inanırsak, itaat edersek, onun istediği gibi olursak ve onun sevdiğilerini seversek bütün cezalardan korunacağız. Unutma onun söylediklerini; "Yargılanmamak için yargılama, Affet ki sen de affedilesin, Kalbinle iman et ki, karşıdakiler de sana kalbiyle inansın. Değerlendirmeleriniz size hizmet edecek. Zavallı ve fakir olanlara acı. Çünkü orada Tanrı'yı bulacaksınız". Bunları yazanı ben olarak değil de yüce ve kutsal adalete bir inanan olarak görün. Çünkü hiçbirimiz Sen Paul'un muhteşem iyi kalbine yaklaşamayız bile. Onun bütün karşılaştığı insanlara yüz yüze anlattıklarından yazılmış olanları dikkatli bir şekilde yeniden okuyun. O zaman size verilmiş olan sadakat görevini göreceksiniz. O yazılarda Tanrı'ya, Meryem'e ve İsa'ya iman etmenin gerekliliğinin önemini ve geleceğini göreceksiniz. Bu iman şekli bütün günahlardan çok uzak olduğunu öğreneceksiniz. "Bütün kötülüklerin temelinde açgözlülük vardır. Biliniz ki dünyaya bundan getirmedik ve yaymadık. Sadece doğruluk zırhı ile kuşandık ve onun sayesinde savaşabildik". İşte bu sayede Tanrı'nın bize gösterdiği yolda ilerlemeyi öğrenebildik. Bundan sonra da kadınlarınıza doğruluk ile yürümeyi ve yüce İsa'nın onlardan istediklerini uygulamaları gerektiğini öğretiniz. En çok da saf olmayı öğretiniz. Kadınlarınız kendilerinin en önemli görevinin çocuklarının kalplerine Tanrı korkusunu yerleştirmek olduğunu öğrensinler. Dullar her zaman yüce İsa'nın kurallarına uysunlar ve herkes onlara iftira atmaktan çekinsin. Unutmayın. Tanrı hepimizi her an gözetliyor ve onun bir şeyi kaçıracağını zannetmeyin. Ne bir düşünce ne de kalplere yerleşmiş bir kötülük ondan kaçamaz. Bilelim ki Tanrıya yalan söylenemez. Sadece yüce İsa'nın bize gösterdiği Tanrı yolunda ilerlemek zorundayız. Yetiştirdiğiniz papaz adayları daima onun adaletine inanmalı ve sadece onu düşünmeli. Çünkü onlar Tanrı'nın ve yüce İsa'nın hizmetkârı olarak yetişecekler. Biraz olsun Tanrıya inanıyorlarsa bilsinler ki içlerindeki fesatlığı, kötülüğü, hainliği bir kenara bırakarak inanmaya kendilerini versinler. Çünkü o zaman geldiğinde bütün ölümlerin içinden seçilerek uyanacaklar ve yüce İsa'nın takipçileri olarak onunla beraber evrende hüküm sürecekler. Biraz olsun inancınız varsa bunun böyle olacağını bilin. Bütün gençlerimiz saflığa ulaşmayı öğrenmeli ve içlerindeki kötü düşünceleri bir kenara bırakmalıdır. Çünkü kalplere yerleşen kötülükler Onun izinden gitmeyi engelleyecektir. Bu dünyanın zevkleri iyi değildir. Çünkü inancı yok eder, ruhları köreltir. Arzulara gem vurmak ve onun yolunda gitmekten başka bir şey düşünmemek için dünyevi zevklerin durdurulması ve bu şekilde gerçek takipçi olunması saflığa açılan yoldur. Biz prosbetistlere gelince onlara örnek olmalıyız. Hiçbir beklentimiz olmadan hastaların, zavallıların, fakirlerin ve dulların yanında olmalı ve onlara bütün gücümüzle yardım etmeliyiz. Bunu yaparken de sadece Tanrının bizden bunu istediğini düşünmeli ve onun için yapmalıyız. İçimizdeki öfkeyi, tiksintiyi ve arzuları tamamen yok etmeliyiz. Kötülüklerin peşinde olanlara yanlışlarını anlatmak ve onları doğru yola sokmak için çaba sarf etmeliyiz. Bunu yapmazsak biz de onun kadar günahkâr olacağımızı bilmeliyiz. Eğer içtenlikle dua eder ve affedilsek O bizi her zaman affedecektir. Bu yüzden hata yaparsak hemen bizi affetmesini isteyeceğiz. Biz insanlar daima Tanrının ve Yüce İsa'nın takibindeyiz. Hiçbir düşüncemiz ve yaptığımız ondan kaçamaz. Sadece İsa'nın Tanrı'dan aldığı emirleri nasıl yerine getireceğimizi ve onu bıkmadan usanmadan nasıl takip edeceğimizi düşünmeliyiz. İsa'nın havarileri bizim için en önemli kişilerdir. Onların bize aktardıkları Tanrı'dan İsa'ya gelen emirlerdir. Son yemeği düşünün ve hain aklınıza gelsin. Ondan sonra her türlü skandala yol açacak hareketlerden ve kötü kardeş olmaktan kaçın. Kim ki İsa'nın peygamber olmadığına inanır, o bir düşman ve günahkârdır. Haindir. Hıristiyanlığı ret ediyordur. Şeytandan gelmiştir. Kim ki Tanrı'nın İsa'ya söylediklerine inanmıyordur ve içindeki kötülükleri saçmaya devam ediyordur, o şeytandan ilk doğanlardandır. Bu yüzden geçici heveslerden ve yalandan, iftiradan uzak durmalıyız. Bu bize ilk emredilenlerdir. Ne yapmalıyız o zaman? İlk olarak kanaatkar kılmalıyız kendimiz ve bu düşünce içinde duaya vermeliyiz. Ruhlarımız ancak bu şekilde güçlenir. İsa'nın bize "ruh güçlüdür, ama beden zayıf" dediğini hatırlayın.

Bilin ki daima umut ve inanç içinde olmalıyız. Kendi adaletimizi elde etmeliyiz. Unutmayın yaşadığı süreden bütün günahlarımızı taşıyarak çarمیha çivilenen efendimiz, ruhunu teslim edinceye kadar geçen sürede ağzından ve kalbinden hiçbir kurnazlık, kötülük ve hainlik ile ilgili bir şey çıkmamıştır. Bakın kendinize ve diğerlerine. Gözlerine bakın sadece. Orada iyiliği ve minnettarlığı görün. Tıpkı İgnace, Zosime ve Refus'de olduğu gibi. Diğerlerini de düşünün. Paul ve diğer havarileri. Hepsinin içinde çok büyük sevgi ve inanç vardı. Onlar sadece İsa'yı takip etmeyi ve öldükten sonra onunla beraber dirilmeyi düşündüler ve buna inandılar. Bu düşüncelerle kendinizi düzeltin ve İsa'nın davranışlarını kendinize örnek alınız. Ne dedi? "İnancınızda katı ve sarsılmaz olun. Kardeşlerinizi sevin. Birbirlerinize içten bağlı olun". İsa her zaman insanları sevdi. Onlara kötü gözle bakmadı ve Tanrı'nın emirlerini öğretmeye uğraştı. Hiçbir zaman yılmadı. İnancını sarsmadı. Siz

de maddi yardım yapacaksanız bunu ertelemeyin. Zira sadaka sizi ölümden koruyacaktır. Yalnız üzüldüğüm bir nokta var. Yanımda yetiştirdiğim öğrencilerimden bazıları sizlerle zaman geçirdikten sonra bana sizlerin inançlarınızın yeteri kadar güçlü olmadığını söylediler. Kalpleri kötülüğe götüren fesatlık dolu dünyevi düşünceleri ortadan kaldırın ki insanların Tanrı'nın buyrukları ile bize yol gösteren efendimiz İsa'yı takip etmekte zorlanmasın. Bütün kalplerini Tanrı'nın buyruklarına açsın. Unutmayın ki, kalplerini temizlemeyenler Tanrı'nın İsa'ya gösterdiği ışığı izleyemez ve günahlarından arınamaz. Ama üzülmeyin. Öğrencilerim öyle deseler de sizlerin doğru yolda olduğunuzu ve Aziz Paul'u takip etmeye devam edeceğinizi biliyorum. Bizler de çok zor aşamalardan geçtik. Aziz Paul size yol gösterdi. Onu takip etmeyi ve her zaman kiliseniz de ona dualar etmeyi kendinize görev biliniz. Bu mektubun içeriği bile onun düşüncelerini taşıdığını biliniz. Ondan öğrendiğim ve asla unutmadığım bir sözünü yazıyorum size. "Sinirlenseniz bile günah işlemeyiniz. Siniriniz kalıcı olmasın. Güneş sinirinizin üzerine batmasın". Tanrı'nın oğlu, yüce efendimiz, babamız İsa gibi olun. Sinirlenmeyin, huylarınız yumuşak olsun, sabır ve sebat gösterin, iffetli olun ve bu konuda çevrenizi hep ikaz edin. Size şimdilik bu mektubu yazıyorum. Ama en kısa sürede hazırlıklarımı yaparak sizleri ziyarete geleceğim ve sizleri yakından tanıyacağım. Tanrı'nın emirlerini bize taşıyan ve bütün günahlarımızı üzerine alan yüce İsa'nın birer temsilcisi ve takipçisi olduğunuzu bilerek inanın ve onun sözlerini çevrenize yayın. Amen".

Bu mektuptan da anlaşılacağı üzere Polykarp yakın ve uzak çevresindeki Hıristiyan gruplarına iki hususu ısrarla önermektedir. Bunlardan birincisi Hıristiyanlığı çok iyi özümsemeleri ve ikincisi de yayılmalarıdır. Özellikle ikinci önerisi olan inancın yayılması konusu Diana'ya inançları yüksek olan Romalılarda orta vadede nefret uyandırmış ve Polykarp onların hedefi haline gelmiştir. Yayılmanın tehlikeli boyutlara taşınabileceğinden endişelenen Roma yönetimi onu bu konuda geri adım atmaya zorlasa da İzmir patriği Polykarp tutumunu değiştirmemiştir.

Bu noktada önemli bir konuya değinmekte yarar vardır. Aziz Polikarp, Efes'te Havarî Yuhanna tarafından eğitilmiş, beğenilmiş ve İzmir gibi önemli bir merkeze Hıristiyan din adamı olarak gönderilmiştir. O dönemde başlayan bu görevlendirme ilerde patriklik olarak isimlendirilecektir. Öyleki 16. Yüzyılda Hıristiyanlık için önemli bir isim olan Papa Leonon Akdeniz'de Hıristiyanlığın yayılması için içinde İzmir'in de olduğu on iki patriklik

oluşturulmasını sağlamıştır. MS. 70-155 yılları arasında yaşadığı düşünülen Aziz Polikarp Havari Yuhanna'dan görevi aldıktan öldürülünceye kadar Hıristiyanlığın en önemli öğreticilerinden ve danışmanlarından olmuştur. Bunun üzerine tutuklanmış ve zincirlenerek bugünkü Konak semtinde yer alan Agora harabelerinin olduğu alana getirilmiştir. Anlaşıldığı üzere o dönemde burada küçük bir arena vardır. Yakılarak öldürülmek üzere bir direğe bağlanan Polykarp'tan Tanrısını inkâr etmesi istenmiş ancak o bunu kabul etmemiştir. Bunun üzerine önce putperest ahali tarafından taşlanmış ve sonra yakılarak öldürülmüştür.⁹ Polykarp'ın yanmadan son sözleri: “*Asla sizin sahte tanrularınıza itaat etmeyeceğim. Ben Hristiyan'ım*” olmuştur.

SONUÇ

Görüldüğü üzere Anadolu coğrafyası genelinde ve İzmir ve çevresi özelinde uygarlık tarihinin temellerinin atıldığı coğrafya bu açıdan çok kıymetlidir. Tarih boyunca çokkültürlülüğün odak noktası olmuş bu bölgelere iki konuda özen gösterilmesi ve bunlara göre planlar yapılması gerekmektedir.

Bunlardan birincisi günümüzde inançların merkezlerine yolculuk yaparak kültürel ve dinsel olarak bilgilenmek isteyen turist sayısının her geçen gün arttığı ve bu artışın devam edeceği dikkate alınarak bu konuda Anadolu kültür ve inanç zenginliklerinin gerektiğinde tarihte yer almış kişiler özelinde çalışmalar yapılması ve yayınlanmasıdır. Bu bağlamda herkesin çok kültürlü bir anlayışla yaşadıkları coğrafyalarla özdeşleşmeleri ve ziyaret eden turistlere yardımcı olmaları ve tarihin en eski dönemlerine ait dokularına sahiplenmeleri gerekmektedir. Anadolu tarihin her döneminde çok kültürlü bir toplum olmuştur. Osmanlı döneminde ise farklı kültür grupları Osmanlı yönetiminin sağlamış olduğu imkanlar ve güvenlik yapısı olan millet sistemi sayesinde kendi kültürleri içinde ve inançlarını geliştirerek yaşayabilmişlerdir. Özellikle Anadolu'daki Hıristiyan yapılanması 16. Yüzyılda Fransa'ya verilen hamilik imtiyazları çerçevesinde Hıristiyan misyonerlerle beraber daha da korunur hale gelmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nun ardından kurulan Türkiye Cumhuriyeti döneminde Lozan Andlaşması ile korumaya alınan azınlıklara Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde modern yasalarla vatandaşlık kazandırılmıştır. Ancak ilerleyen dönemlerde kültürel dokular, genç cumhuriyetin daha öncelikli sorunları nedeniyle geriye atılmıştır. Günümüzde ise dünyadaki en önemli gelirlerden birisine dönüşen küresel turizmin ihtiyaçlarına göre hareket edilerek kültür ve inanç turizmine daha fazla ağırlık verilmesi çok gereklidir. Anadolu'da yerleşik uygarlıklar neredeyse 12.000 yıl gerilere kadar uzandığı noktasından hareket edildiğinde dünyanın en büyük tarih, kültür ve inançları içine alan bir uygarlıklar coğrafyası ortaya çıkmaktadır. Ancak bu coğrafya içinde tarihin akışında önemli hamleler yapan figürler vardır. Bunlar bazen büyük krallar, savaşçılardır, bazen de din adamları, şairler ve ya gezginlerdir. Anadolu bu açıdan çok şanslı bir coğrafyadır. Çünkü Büyük İskender, Darius gibi Asya'da iz bırakmış büyük liderlerden azizlere, büyük İslam alimlerine kadar derin bir tarihi yelpazede uygarlık abideleri mevcuttur. Bu nedenle her birisinin detaylı incelenerek dünya kültür ve inanç turizm faaliyetlerine katılması çok faydalı olacaktır. Ayrıca geçmişten günümüze kadar bu topraklarda yaşayan ve yaşamaya devam eden Türk insanının da kendi bölgeleri ile özdeşleşen bu önemli figürleri çok iyi bilmesi de bir vatandaşlık görevi olarak görülmelidir.

İkincisi İzmir bölgesinin Hıristiyanlık tarihinde özel bir öneme sahip olduğu dikkate alınarak inanç turizmine ait gezi güzergahlarının, gezi paketlerinin oluşturulmasıdır. Aziz Paul, Aziz Jean (Havari Yuhanna) ve Aziz Polykarp Hıristiyan olsalar da bizim topraklarımızda yaşamış ve ölmüş kişiler olduğu hususu çok önemlidir. Konuya bu açıdan bakıldığında farklı bir din örgüsü olduğundan yola çıkarak önemsiz bir bakış açısı inanç turizmi ile elde

⁹ Resim: Octave Mirzan, Vie de Saint Polycarp, L'Ange de L'eglise de Smyrne et l'Apotre des Gaules.

edilebilecek yüksek gelirin yok sayılması anlamına gelecektir. Bu nedenle Galatia (Kırıkkale)'dan başlayacak şekilde antik dönemin Hıristiyan hacı yolları yeniden canlandırılarak İzmir'e, Efes'e ve oradan da Tarsus ve Antakya'ya kadar uzanan kara ve deniz inanç güzergahları oluşturulmasının ve güçlü tanıtımlarla küresel boyutta insanları bilgilendirerek bu coğrafyaya çekilmesinin önemi çok büyüktür.

KAYNAKÇA

Dünya Turizm Organizasyonu Resmi Sitesi, <https://www.unwto.org/fr/market-intelligence>
Fenton, Stewe, *Etnisite*, Phonex Yayınları, Ankara 2001.

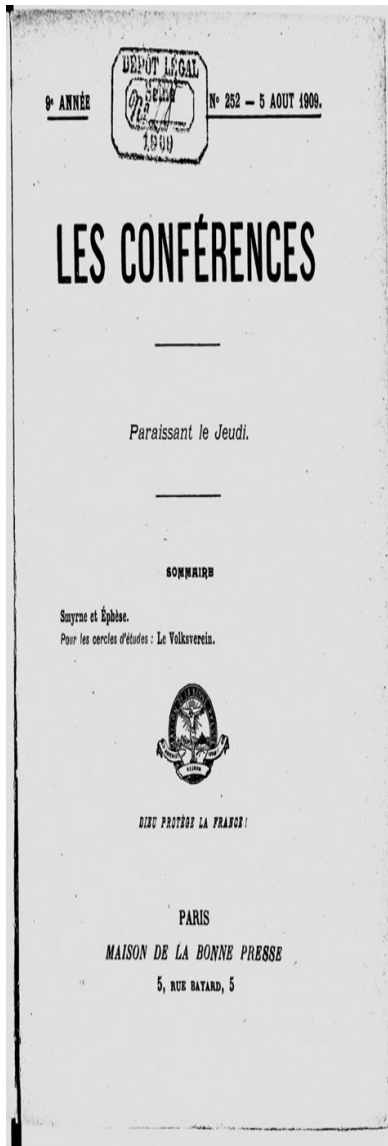
Gutmann, Amy, *Tanınma Politikası*, Charles Taylor, Çokkültürlülük, YKY Yayınları, İstanbul 2000.

Les Conferences Smyrne et Ephése, Maison de Bon Presse, Paris, 5 August 1909.

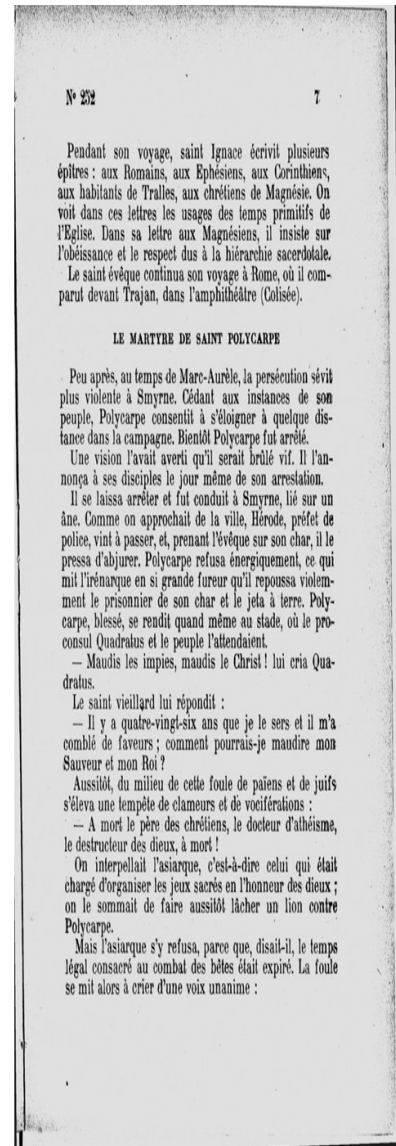
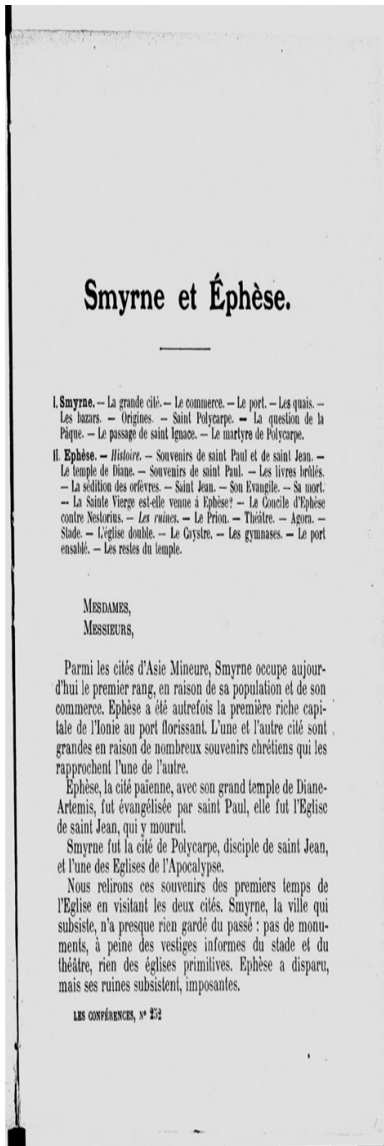
Mirzan, Octave, Vie de Saint Polycarp, L'Ange de L'eglise de Smyrne et l'Apotre des Gaules, Imprimerie Blais. Roy&C., 1893, Paris, Bölüm 3.

Taylor, Charles, *Çokkültürlülük, Tanınma Politikası*, YKY Yayınları, İstanbul 2000.

Ek-2: Aziz Polikarp'ın hayatı ile ilgili dökümanın kaynağı

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

Ek-3: 1893 yılında Fransızca olarak hazırlanmış eser

